

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 11. októbra 2007 *

Vo veci C-98/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článkov 68 ES a 234 ES, podaný rozhodnutím Högsta domstolen (Švédsko) z 8. februára 2006 a doručený Súdnemu dvoru 20. februára 2006, ktorý súvisí s konaním:

Freeport plc

proti

Olle Arnoldsson,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia U. Löhmus, J. Klučka (spravodajca), P. Lindh a A. Arabadjiev,

* Jazyk konania: švédčina.

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Freeport plc, v zastúpení: M. Tagaeus a C. Björndal, advokater,

— M. Arnoldsson, v zastúpení: A. Bengtsson, advokat,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: L. Parpala, V. Bottka
a A.-M. Rouchaud-Joët, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 24. mája 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 bodu 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).

- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi spoločnosťou založenou podľa práva Spojeného kráľovstva Freeport plc (ďalej len „Freeport“) a Olleom Arnoldssonom, ktorý žaloval uvedenú spoločnosť pred iným súdom ako tým, kde má svoje sídlo.

Právny rámec

- 3 Odôvodnenia č. 2, 11, 12 a 15 nariadenia č. 44/2001 uvádzajú:

„(2) Niektoré odlišnosti vnútroštátnych právnych noriem upravujúcich právomoc súdov a uznávanie a výkon rozsudkov bránia zdravému fungovaniu vnútorného trhu. Vyžadujú sa ustanovenia harmonizujúce normy konfliktu právomoci v občianskych a obchodných veciach a zjednodušujúce formálne náležitosti na účely rýchleho a jednoduchého uznávania a výkon rozsudkov členských štátov viazaných týmto nariadením.

...

(11) Normy súdnej právomoci musia byť vysoko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného a právomoc založená na tomto kritériu musí byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet konania alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iné kritérium väzby....

(12) Okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho výkonu súdnictva.

...

(15) V záujme harmonického výkonu súdnictva je potrebné minimalizovať možnosť súbežných konaní a zaručiť, že sa v dvoch členských štátoch nevydajú nezlučiteľné rozsudky. ...“

4 Článok 2 ods. 1 tohto nariadenia, ktorý je uvedený v kapitole II oddiele 1 tohto nariadenia pod názvom „Všeobecné ustanovenia“, stanovuje:

„Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

5 Podľa ustanovení článku 3 toho istého nariadenia, ktorý tiež patrí do tejto kapitoly II oddielu 1:

„1. Osoby s bydliskom na území členského štátu možno žalovať na súdoch iného členského štátu len na základe princípov upravených v oddieloch 2 až 7 tejto kapitoly.

2. Neuplatnia sa proti nim najmä normy vnútroštátneho práva uvedené v prílohe I.“

- 6 Článok 5 nariadenia č. 44/2001, ktorý sa nachádza v oddiele 2 tej istej kapitoly II, nazvaný „Osobitná právomoc“ stanovuje, že osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte za určitých podmienok.
- 7 Navyše článok 6 body 1 a 2 toho istého nariadenia, ktorý je tiež súčasťou tohto oddielu 2, stanovuje:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať:

- 1) ak ide o jedného z viacerých žalovaných na súde podľa bydliska ktoréhokoľvek zo žalovaných za predpokladu, že nároky sú navzájom tak súvisiace, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach;
- 2) ako tretiu osobu v konaní o záruke alebo ručení alebo v inom konaní súvisiacom s treťou osobou na súde, na ktorom sa vedie hlavné konanie, ak sa toto nezačalo výlučne s úmyslom vyňať ju z právomoci súdu, ktorý by inak mal právomoc“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 8 Spoločnosť, s ktorou spolupracoval pán Arnoldsson, uviedla od roku 1996 projekty rozvoja obchodných centier typu „podnikové predajne“ na rôznych miestach v Európe. Freeport odkúpil od tejto spoločnosti viaceré z týchto projektov, najmä najpokročilejší z nich, ktorý sa nachádza v Kungsbacke (Švédsko).
- 9 Počas stretnutia 11. augusta 1999 bola medzi pánom Arnoldssonom a generálnym riaditeľom Freeport uzavretá ústna dohoda, že prvý z nich dostane osobne províziu za ukončenie projektu v sume 500 000 GBP pri otvorení podnikovej predajne v Kungsbacke.
- 10 Písomným záväzkom z 27. augusta 1999 Freeport potvrdil túto ústnu dohodu s tým, že zaplatenie provízie spojil s tromi podmienkami. Pán Arnoldsson prijal tieto podmienky, z ktorých jedna stanovovala, že platbu, ktorú dostane, uskutoční spoločnosť, ktorá sa stane vlastníkom podniku v Kungsbacke. Po nových rokovaniach Freeport zaslal pánovi Arnoldssonovi písomné potvrdenie s dátumom 13. septembra 1999 o dohode, ktorá s ním bola uzavretá (ďalej len „dohoda“).
- 11 Podniková predajňa Kungsbacka, slávnostne otvorená 15. novembra 2001, je vlastníctvom spoločnosti založenej podľa švédskeho práva Freeport Leisure (Švédsko) AB (ďalej len „Freeport AB“), ktorá zabezpečuje jeho správu. Táto spoločnosť je ovládaná dcérskou spoločnosťou Freeport, ktorá ovláda Freeport AB v rozsahu 100 %.
- 12 Pán Arnoldsson žiadal od Freeport AB, ako aj od Freeport zaplatenie provízie, na ktorej sa dohodol s poslednou uvedenou spoločnosťou. Freeport AB zamietla žiadosť z dôvodu, že nie je stranou dohody a že okrem toho neexistovala v deň, keď bola táto dohoda uzavretá.

- 13 Vzhľadom na to, že pán Arnoldsson nebol uspokojený, obrátil sa 5. februára 2003 na Göteborgs tingsrätt, aby týmto dvom spoločnostiam uložil povinnosť *in solidum* zaplatiť mu sumu 500 000 GBP alebo jej ekvivalent vo švédskej mene spolu s úrokmi.
- 14 Na určenie príslušnosti tohto súdu vo vzťahu k Freeport pán Arnoldsson založil svoju žalobu na článku 6 bode 1 nariadenia č. 44/2001.
- 15 Freeport uviedla dôvod vychádzajúci zo skutočnosti, že nemá sídlo vo Švédsku a že neexistuje dostatočne úzky vzťah medzi žalobami na odôvodnenie právomoci Göteborgs tingsrätt v zmysle tohto ustanovenia. V tejto súvislosti Freeport uviedla, že žaloba podaná proti nej mala zmluvný základ, zatiaľ čo žaloba podaná proti Freeport AB spočívala v nároku na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu z dôvodu neexistencie zmluvného vzťahu medzi pánom Arnoldssonom a touto spoločnosťou. Tento rozdiel v právnych základoch žalôb podaných proti Freeport AB a Freeport môže zabrániť uplatneniu článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, keďže nie je možné preukázať žiadnu súvislosť medzi dvoma žalobami.
- 16 Göteborgs tingsrätt námietku neprípustnosti zamietol.
- 17 Freeport podala odvolanie na Hovrätten för Västra Sverige, ktorý zamietol jej odvolanie.
- 18 Táto spoločnosť sa preto obrátila na Högsta domstolen, ktorý uvádza vo svojom rozhodnutí o začatí prejudiciálneho konania, že Súdny dvor rozhodol v rozsudku z 27. septembra 1988, Kalfelis (189/87, Zb. s. 5565), že súd, ktorý má podľa článku 5

bodu 3 dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32, ďalej len „Bruselský dohovor“) právomoc konať a rozhodovať o žalobe, ktorá má z časti mimozmluvný základ, nemá právomoc rozhodnúť o tej istej žalobe, ktorá sa z časti zakladá na mimozodpovednostnej právnej povinnosti. Podľa vnútroštátneho súdu Súdny dvor dospel k záveru v bode 50 rozsudku z 27. októbra 1998, Réunion européenne a i. (C-51/97, Zb. s. I-6511), že v prípade dvoch žalôb v rámci toho istého konania o náhradu škody smerujúcich proti rôznym žalovaným, z ktorých jedna sa zakladá na zmluvnej zodpovednosti a druhá na mimozmluvnej zodpovednosti, nemožno usudzovať, že je medzi nimi spojitosť. Vnútroštátny súd chce preskúmať, či žaloba voči Freeport AB má zmluvný charakter, aj keď záväzok tejto spoločnosti nebol podpísaný ani jej štatutárnym orgánom, ani osobou oprávnenou podpisovať za spoločnosť.

19 Ten istý súd okrem iného zdôrazňuje, že v bodoch 8 a 9 už citovaného rozsudku Kalfelis Súdny dvor rozhodol, že výnimku uvedenú v článku 6 bode 1 Bruselského dohovoru odchyľujúcu sa od zásady právomoci súdov štátu, kde má bydlisko žalovaný, treba vykladať tak, že nemôže spochybniť samotnú existenciu tejto zásady najmä tým, že umožní žalobcovi podať žalobu smerujúcu proti viacerým žalovaným s jediným cieľom odňať niektorého z nich súdu členského štátu, v ktorom má bydlisko. Vnútroštátny súd napriek tomu uvádza, že aj keď článok 6 bod 2 nariadenia č. 44/2001 výslovne predpokladá takúto situáciu, o taký prípad nejde v bode 1 toho istého článku. Pýta sa, akým spôsobom treba v tejto súvislosti vykladať tento bod 1.

20 Vnútroštátny súd sa ďalej pýta, či pravdepodobnosť, že žalobe podanej proti žalovanému na súdoch štátu, kde má bydlisko, bude vyhovené, sa musí posúdiť iným spôsobom pri preskúmaní otázky o riziku nezlučiteľných riešení upraveného v článku 6 bode 1 nariadenia č. 44/2001. Freeport pred týmto súdom uviedla, že tu neexistuje žiadne riziko nezlučiteľných rozsudkov. Podľa nej vo švédskom práve dohody

nemôžu zaväzovať tretiu osobu, v danom prípade Freeport AB, na plnenie. Freeport z toho vyvodila, že žaloba podaná proti Freeport AB nemala právny základ a mala za cieľ iba žalovať Freeport na švédskom súde.

21 Za týchto podmienok Högsta domstolen rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa žaloba založená na údajnej povinnosti plnenia akciovej spoločnosti a vyplývajúcej zo záväzku považovať na účely uplatnenia článku 6 bodu 1 nariadenia... č. 44/2001... za založenú na zmluve, aj keď osoba, ktorá záväzok uzavrela, nebola ani štatutárnym orgánom tejto spoločnosti, ani osobou oprávnenou podpisovať za spoločnosť?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: je predpokladom právomoci podľa článku 6 bodu 1 okrem podmienok, ktoré sú v ňom výslovne uvedené, aj to, že žaloba proti žalovanému s bydliskom v štáte sídla súdu nebola podaná výlučne s úmyslom, aby o žalobe proti inému žalovanému konal iný súd než ten, ktorý by inak mal právomoc konať vo veci?

3. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku: má sa pravdepodobnosť vyhovievania žalobe podanej proti žalovanému na súdoch štátu, v ktorom má svoje bydlisko, inak brať do úvahy pri určení, či existuje riziko nezlučiteľných rozsudkov na účely článku 6 bodu 1?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 22 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má žaloba založená na údajnej povinnosti plnenia akciovej spoločnosti vyplývajúcej zo záväzku považovať na účely uplatnenia článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 za založenú na zmluve, aj keď osoba, ktorá záväzok uzavrela, nebol ani štatutárnym orgánom tejto spoločnosti, ani osobou oprávnenou podpisovať za spoločnosť.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

- 23 Účastníci konania vo veci samej, ako aj Komisia Európskych spoločenstiev pripomínajú, že pojem zmluvnej veci nesmie zahŕňať prípad, v ktorom neexistuje záväzok prevzatý slobodne jednou stranou voči druhej. Odkazujú v tomto bode na judikatúru Súdného dvora týkajúcu sa článku 5 bodu 1 Bruselského dohovoru, ktorého ustanovenia sú v podstate zhodné s ustanoveniami nariadenia č. 44/2001 (pozri najmä rozsudky zo 17. júna 1992, Handte, C-26/91, Zb. s. I-3967, bod 15; Réunion européenne a i., už citovaný, bod 17, a zo 17. septembra 2002, Tacconi, C-334/00, Zb. s. I-7357, bod 23).
- 24 Na základe tejto pripomienky Freeport dospela k záveru o neexistencii zmluvných vzťahov medzi Freeport AB a pánom Arnoldssonom, keďže Freeport AB voči nemu

neprijala záväzok. Tvrdí, že žiadny štatutárny orgán alebo osoba oprávnená podpisovať za Freeport AB nepodpísali žiadny záväzok voči tejto osobe a že táto spoločnosť ďalej neratifikovala dohodu o zaplatení dlžnej sumy.

- 25 Pán Arnoldsson pripúšťa, že v čase podpísania dohody nebola žiadna spoločnosť vlastníkom podnikovej predajne v Kungsbacke, ktorá ešte nebola otvorená. Spresňuje, že k tomu istému dátumu tu na zastupovanie Freeport AB nemohol byť štatutárny orgán alebo osoba oprávnená podpisovať za túto spoločnosť. Napriek tomu tvrdí, že na jednej strane Freeport uzavrela dohodu na svoj účet, ako aj na účet budúcej spoločnosti, ktorá bude vlastníkom tohto obchodu, a na druhej strane podľa tejto dohody Freeport prikázala budúcej spoločnosti, konkrétne Freeport AB, aby zaplatila pánovi Arnoldssonovi dlžnú sumu. Okrem toho zlúčením so skupinou Freeport prijala spoločnosť Freeport AB platobný záväzok, ktorý jej prislúcha.
- 26 Pán Arnoldsson sa preto domnieva, že povinnosť uvedená v dohode slobodne prijatej spoločnosťou Freeport AB nepochybne nemá zmluvný charakter, ale napriek tomu je zmluvným vzťahom. Domnieva sa preto, že na uplatnenie článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 žaloba podaná proti Freeport AB, ako aj proti Freeport je žalobou o zmluvnú zodpovednosť.
- 27 Komisia zastáva názor, že je úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať právny vzťah existujúci medzi Freeport AB a pánom Arnoldssonom, aby sa zistilo, či tento vzťah možno považovať za zmluvný. Tento súd môže vychádzať zo všetkých skutkových a právnych okolností vo veci samej na stanovenie, či Freeport bola v okamihu uzavretia dohody štatutárnym orgánom alebo osobou oprávnenou podpisovať za Freeport AB.
- 28 Komisia sa napriek tomu domnieva, že prvá položená otázka nie je relevantná na výklad článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, takže odpoveď na túto otázku je nadbytočná.

29 Podľa nej totiž táto otázka smeruje k tomu, či článok 6 bod 1 nariadenia č. 44/2001 možno vykladať vo svetle úvah uvedených v bode 50 už citovaného rozsudku Réunion européenne a i. Skutkový a právny kontext sporu vo veci samej je však úplne rozdielny od kontextu rozsudku. V rozpore s týmto rozsudkom, v ktorom žaloba vo veci samej bola podaná pred súdom členského štátu, v ktorom žiadny zo žalovaných nemal bydlisko, spor vo veci samej sa týka uplatnenia článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, pretože pán Arnoldsson podal svoju žalobu na švédskom súde, v ktorého obvode má Freeport AB svoje sídlo. Podľa Komisie bod 50 už citovaného rozsudku Réunion européenne a i. predstavuje iba pripomenutie všeobecného pravidla, podľa ktorého výnimku zo zásady právomoci založenej na bydlisku žalovaného treba vykladať zužujúco.

30 Za predpokladu, že by Súdny dvor považoval za potrebné odpovedať na prvú položenú otázku, Komisia tvrdí, že rozdiel medzi žalobou, ktorá má zmluvný základ, a žalobou, ktorá má mimozmluvný základ, nevylučuje uplatnenie článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, ale môže byť vzatý do úvahy vnútroštátnym súdom v rámci posúdenia podmienky vychádzajúcej z existencie stupňa spojitosti medzi žalobami odôvodňujúcimi skutočnosť, že tie budú skúmané a rozhodnuté v rovnakom čase, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov, ak by sa o veci rozhodovalo v samostatných konaniach.

Odpoveď Súdneho dvora

31 Podľa ustálenej judikatúry je úlohou Súdneho dvora v rámci spolupráce s vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 234 ES poskytnúť odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú začal súd prejednávať. Z tohto hľadiska prislúcha v predmetnom prípade Súdnemu dvoru preformulovať položenú otázku (rozsudok z 23. marca 2006, FCE Bank, C-210/04, Zb. s. I-2803, bod 21 a citovaná judikatúra).

- 32 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že vnútroštátny súd sa pýta, či žaloba ako tá, ktorú podal pán Arnoldsson proti Freeport AB, má zmluvný charakter, pričom tento súd vychádza z predpokladu, podľa ktorého článok 6 bod 1 nariadenia č. 44/2001 sa má uplatniť výlučne v prípade totožnosti právnych základov žalôb podaných proti rôznym žalovaným pred súdmi podľa bydliska jedného z nich.
- 33 V dôsledku toho treba preskúmať, či je tento predpoklad v súlade s nariadením č. 44/2001 na základe analýzy, či sa článok 6 bod 1 tohto nariadenia má v podstate uplatniť za predpokladu, kedy žaloby podané proti viacerým žalovaným pred súdmi podľa bydliska jedného z nich majú rozdielne právne základy.
- 34 V tejto súvislosti právomoc upravená v článku 2 nariadenia č. 44/2001, teda právomoc súdov členského štátu, v ktorom má žalovaný svoje bydlisko, je všeobecnou zásadou, a iba ako výnimku z tejto zásady upravuje toto nariadenie pravidlá osobitnej právomoci v taxatívne vypočítaných prípadoch, v ktorých žalovaný môže alebo podľa okolností musí byť žalovaný na súde iného členského štátu (pozri rozsudok z 13. júla 2006, Reisch Montage, C-103/05, Zb. s. I-6827, bod 22 a citovanú judikatúru).
- 35 Podľa ustálenej judikatúry tieto pravidlá osobitnej právomoci treba vykladať doslovne, pričom nemožno pripustiť výklad idúci nad rámec prípadov výslovne uvedených v nariadení č. 44/2001 (rozsudok Reisch Montage, už citovaný, bod 23 a citovaná judikatúra).

- 36 Ako totiž vyplýva z odôvodnenia č. 11 nariadenia č. 44/2001, pravidlá súdnej právomoci musia byť vysoko predvídateľné a musia vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného a že právomoc založená na tomto kritériu musí byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet konania alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iné kritérium spojitosti.
- 37 Pokiaľ ide o osobitnú právomoc stanovenú v článku 6 bode 1 nariadenia č. 44/2001, osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať, ak ide o jedného z viacerých žalovaných na súde podľa bydliska ktoréhokoľvek zo žalovaných za predpokladu, že „nároky sú navzájom tak súvisiace, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach“.
- 38 Zo znenia článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 nevyplýva, že totožnosť právnych základov žalôb podaných proti rôznym žalovaným predstavuje jednu z podmienok stanovených na uplatnenie tohto ustanovenia.
- 39 Ako sa už rozhodlo o uplatnení článku 6 bodu 1 Bruselského dohovoru, treba preskúmať, či existuje medzi rôznymi žalobami podanými tým istým žalobcom proti rôznym žalovaným taká spojitosť, že je tu záujem konať a rozhodovať o nich spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach (pozri rozsudok Kalfelis, už citovaný, bod 13).

40 Súdny dvor už mal možnosť spresniť, že na to, aby sa rozhodnutia mohli považovať za navzájom si odporujúce, nestačí, že je rozdielny výsledok sporu, ale je ešte potrebné, aby bol tento rozdiel zasadený do rámca rovnakej skutkovej a právnej situácie (rozsudok z 13. júla 2006, Roche Nederland a i., C-539/03, Zb. s. I-6535, bod 26).

41 Je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť existenciu spojitosti medzi rôznymi žalobami, ktoré naň boli podané, to znamená rizika nezlučiteľných rozsudkov, ak sa o týchto žalobách konalo a rozhodovalo v samostatných konaniach, a v tejto súvislosti prihliadnúť na všetky nevyhnutné okolnosti spisu, čo ho prípadne môže aj bez toho, aby to bolo nevyhnutné na posúdenie, viesť k prihliadnutiu na právne základy žalôb podaných pred týmto súdom.

42 Tento výklad nemožno spochybníť poukázaním na článok 50 už citovaného rozsudku Réunion européenne a i.

43 Ako správne zdôraznila Komisia, tento rozsudok má iný skutkovú a právnu podstatu ako spor vo veci samej. V prvom rade bolo v tomto rozsudku spochybnené uplatnenie článku 5 bodov 1 a 3 Bruselského dohovoru a nie uplatnenie článku 6 bodu 1 toho istého dohovoru.

44 V druhom rade sa tento rozsudok na rozdiel od predmetnej veci týkal kumulácie osobitnej právomoci založenej na článku 5 bode 3 Bruselského dohovoru na konanie o žalobe mimozmluvného charakteru a inej osobitnej právomoci na konanie o žalobe zmluvného charakteru z dôvodu, že existuje spojitosť medzi týmito dvoma žalobami. Inými slovami, už citovaný rozsudok Réunion européenne a i. sa týka žaloby, ktorá

bola podaná na súde členského štátu, v ktorom žiadny zo žalovaných vo veci samej nemal svoje sídlo, zatiaľ čo v spore vo veci samej bola žaloba podaná podľa článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 na súde, v ktorého obvode má jeden zo žalovaných vo veci samej svoje bydlisko.

45 V kontexte článku 5 bodu 3 Bruselského dohovoru mohol Súdny dvor dospieť k záveru, že v prípade dvoch žalôb v rámci jedného a toho istého konania podaných proti rôznym žalovaným, z ktorých jedna sa zakladá na zmluvnej zodpovednosti a druhá na mimozmluvnej zodpovednosti, nemožno usudzovať, že je medzi nimi spojitosť (rozsudok Réunion européenne a i., už citovaný, bod 50).

46 Pripustenie, že právomoc založená na článku 5 nariadenia č. 44/2001, ktorá je osobitnou právomocou ohraničenou vyčerpávajúco vymenovanými predpokladmi, môže slúžiť ako základ pre konanie o iných žalobách, by zasahovalo do systematiky tohto nariadenia. Naopak, ak je právomoc súdu založená na článku 2 tohto nariadenia, ako je to v prípade sporu vo veci samej, prípadné uplatnenie článku 6 bodu 1 toho istého nariadenia bude možné, ak sa splnia podmienky, ktoré sú uvedené v tomto ustanovení a na ktoré sa odkazuje v bodoch 39 a 40 predmetného rozsudku, bez toho, aby muselo ísť o totožnosť právnych základov podaných žalôb.

47 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 6 bod 1 nariadenia č. 44/2001 treba vykladať v tom zmysle, že skutočnosť, že žaloby podané proti viacerým žalovaným majú rôzne právne základy, nie je prekážkou uplatnenia tohto ustanovenia.

O druhej otázke

48 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či uplatnenie článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 predpokladá, že žaloba nebola podaná proti viacerým žalovaným iba preto, aby jeden z nich nepodliehal súdom členského štátu, v ktorom má bydlisko.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

49 Pán Arnoldsson a Komisia zastávajú názor, že na osobitnú právomoc upravenú v článku 6 bode 1 nariadenia č. 44/2001 sa na rozdiel od právomoci upravenej v bode 2 toho istého článku nevzťahuje podmienka, podľa ktorej žaloba nesmie byť podaná iba s jediným cieľom vyňať žalovaného z právomoci súdu podľa jeho bydliska. V podstate sa domnievajú, že podmienka upravená v článku 6 bode 1 nariadenia č. 44/2001 týkajúca sa existencie spojitosti medzi žalobami je dostatočne presná na vyhnutie sa riziku zneužitia pravidiel o právomoci.

50 Freeport sa naopak domnieva, že toto riziko odôvodňuje, že na uplatnenie článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 sa bude vzťahovať rovnaká podmienka ako tá, ktorá je uvedená v bode 2 toho istého nariadenia. Na jednej strane táto posledná podmienka, podľa ktorej je zakázané zneužívať pravidlá o súdnej právomoci stanovené týmto nariadením, je všeobecnou zásadou, ktorá musí byť tiež dodržaná pri uplatňovaní článku 6 bodu 1 tohto nariadenia. Na druhej strane uplatnenie tejto podmienky sa odôvodňuje najmä zásadou právnej istoty a požiadavkou neporušiť zásadu, podľa ktorej žalovaný môže byť žalovaný iba na súde, v ktorého obvode má svoje bydlisko.

Odpoveď Súdneho dvora

- 51 Ako správne uviedol vnútroštátny súd, článok 6 bod 1 nariadenia č. 44/2001 výslovne neupravuje, na rozdiel od bodu 2 toho istého článku, hypotézu, podľa ktorej bola žaloba podaná iba na vyňatie žalovaného z právomoci jeho súdu. Komisia v tejto súvislosti uviedla, že pri zmene Bruselského dohovoru členské štáty odmietli prevziať takúto hypotézu upravenú v bode 2 do článku 6 bodu 1 z dôvodu, že všeobecná podmienka existencie spojitosti bola objektívnejšia.
- 52 Treba pripomenúť, že po poukázaní na hypotézu, podľa ktorej žalobca môže podať žalobu proti viacerým žalovaným s jediným cieľom, aby jedného z nich vyňal z právomoci súdov štátu, kde má bydlisko, Súdny dvor dospel v už citovanom rozsudku Kalfelis k záveru, že na vylúčenie takejto možnosti je nevyhnutné, aby existoval vzťah medzi žalobami podanými proti každému zo žalovaných. Rozhodol, že pravidlo stanovené v článku 6 bode 1 Bruselského dohovoru sa uplatňuje vtedy, ak sú žaloby proti rôznym žalovaným spojené od ich podania, to znamená, ak je tu záujem na ich spoločnom preskúmaní a rozhodnutí, čím by sa predišlo možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach.
- 53 Požiadavka spojitosti tak nevyplýva zo znenia článku 6 bodu 1 Bruselského dohovoru, ale Súdny dvor ju vyvodil z tohto textu s cieľom vyhnúť sa tomu, aby výnimka zo zásady právomoci súdov štátu podľa bydliska žalovaného, upravená v tomto ustanovení, nespochybnila samotnú existenciu tejto zásady (rozsudok Kalfelis, už citovaný,

bod 8). Táto požiadavka bola neskôr potvrdená už citovaným rozsudkom Réunion européenne a i. (bod 48) a výslovne odobrená pri formulovaní článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, ktoré nahradilo Bruselský dohovor (rozsudok Roche Nederland a i., už citovaný, bod 21).

54 Za týchto podmienok treba odpovedať na položenú otázku tak, že článok 6 bod 1 nariadenia č. 44/2001 sa uplatní, ak žaloby podané proti rôznym žalovaným sú spojené od ich podania, to znamená, ak je tu záujem na ich spoločnom preskúmaní a rozhodnutí, čím by sa predišlo možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach bez toho, aby bolo potrebné inak zreteľne uviesť, že žaloby neboli podané iba s jediným cieľom vyňať jedného zo žalovaných z právomoci súdov členského štátu, kde má svoje bydlisko.

O tretej otázke

55 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či pravdepodobnosť vyhovenia žalobe podanej proti žalovanému na súdoch štátu, v ktorom má svoje bydlisko, je relevantná pri určení, či existuje riziko nezlučiteľných rozsudkov na účely článku 6 bodu 1 nariadenia č. 44/2001.

56 Z vysvetlenia vnútroštátneho súdu však vyplýva, že táto otázka bola podaná vychádzajúc z predpokladu, podľa ktorého na to, aby tu bola spojitosť medzi viacerými žalobami, tieto žaloby musia mať rovnaký právny základ. V tomto kontexte totiž Freeport uviedla, že neexistovalo žiadne riziko nezlučiteľných rozsudkov, pretože vo švédskom práve dohody nemôžu zaväzovať tretiu osobu, aby uskutočnila plnenie, a že v dôsledku toho žaloba podaná proti Freeport AB je bez právneho základu.

- 57 Tak, ako sa odpovedalo na prvú otázku, článok 6 bod 1 nariadenia č. 44/2001 sa môže uplatniť za predpokladu, že žaloby podané proti rôznym žalovaným majú rozdielne právne základy.
- 58 Vzhľadom na túto odpoveď nie je opodstatnené odpovedať na tretiu otázku.

O trovách

- 59 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

- 1. Článok 6 bod 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach treba vykladať v tom zmysle, že skutočnosť, že žaloby podané proti viacerým žalovaným majú rôzne právne základy, nie je prekážkou uplatnenia tohto ustanovenia.**

2. **Článok 6 bod 1 nariadenia č. 44/2001 sa uplatní, ak žaloby podané proti rôznym žalovaným sú spojené od ich podania, to znamená, ak je tu záujem na ich spoločnom preskúmaní a rozhodnutí, čím by sa predišlo tak možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach bez toho, aby bolo okrem iného nevyhnutné jasne uviesť, že žaloby neboli podané iba s jediným cieľom vyňať jedného zo žalovaných z právomoci súdu členského štátu, kde má svoje bydlisko.**

Podpisy